

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΑΡΧΙΣΑ ΝΑ ΓΡΑΦΩ για τους άλλους, πάνε τώρα τριάντα και πλέον χρόνια, και ειδικά από τότε που κάποιος αποφάσισε να υποδαυλίσει το θράσος μου δημοσιεύοντας τα γραπτά μου, προσπαθώ να επικεντρώνω κάθε μου λέξη στις ιδέες, τις υποδείξεις και τις προτάσεις που μου φάνηκαν χρήσιμες στη δική μου πορεία, θεωρώντας πως θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν και σε όσους περιπλανώνται σε παρόμοιους δρόμους, αναζητώντας τις δικές τους απαντήσεις.

Σ' αυτές τις τρεις δεκαετίες προσπάθησα σε κάθε μου βιβλίο να κάνω ό,τι έκανα όλη μου τη ζωή ως επαγγελματίας της υγείας: από τη μια ν' ανάψω ένα φωτάκι —ίσως αχνό ή ασήμαντο— που θα μπορούσε να βοηθήσει κάποιους να φωτίσουν τις σκοτεινές γωνιές του δρόμου τους, κι από την άλλη να προσφέρω τη βοήθεια που κι εγώ ο ίδιος χρειάστηκα στις δύσκολες στιγμές μου.

Ήθελα να δώσω το εξωτερικό ερέθισμα που είναι μερικές φορές απαραίτητο προκειμένου κάποιος να πειστεί πως η συνέχεια μπορεί να είναι —και θα είναι— καλύτερη. Να προσφέρω εκείνη τη σκέψη, τη φράση ή τη λέξη που θα λειτουργήσει ως έναυσμα για όλους μαζί και για τον καθένα ξεχωριστά.

Πρότεينا ένα σωρό πράγματα, πολλά απ' αυτά ήδη γνωστά:

- Να ανακαλούμε στη μνήμη μας όσα ξέρουμε για να τα μοιραζόμαστε με τους άλλους.
- Να φροντίζουμε τον εαυτό μας για να μπορούμε μετά να φροντίσουμε και τους υπόλοιπους.
- Να βάζουμε πάντα το «θέλω» μπροστά από το «μπορώ», γιατί διαφορετικά οι επιθυμίες μας θα μένουν συνεχώς προσκολλημένες στις εμμονές και τους περιορισμούς του παρελθόντος, τότε που ένας παλιότερος εαυτός μας δεν ήταν σε θέση να ξέρει, δεν ήξερε ή δεν ήθελε να ξέρει.
- Να δώσουμε ένα οριστικό τέλος στην εποχή κατά την οποία ο παλιός μας εαυτός εξαρτιόταν από τη φροντίδα κάποιων και τις αποφάσεις άλλων.

Πιστεύω, εντούτοις, ότι στη διάρκεια αυτών των χρόνων μπόρεσα να διατυπώσω δύο σαφείς —και κατά τη γνώμη μου θεμελιώδεις— προτάσεις:

- Πρότεινα να βρούμε τον τρόπο να νιώθουμε όλο και περισσότερο ζωντανοί.
- Πρότεινα να δουλεύουμε μ' έναν τρόπο που θα μας επιτρέπει να γινόμαστε συνεχώς σοφότεροι.

Ίσως περιττεύει να επαναλάβω εδώ πράγματα γνωστά, όπως τα εργαλεία που με βοήθησαν στην προσπάθειά μου να ανταποκριθώ σε αυτές τις προκλήσεις. Χρησιμοποίησα μερικές ιδέες δικές μου, και πολλές άλλες που διδάχτηκα: εκατοντάδες ιστορίες απ' όλες τις εποχές κι απ' όλες τις κουλτούρες: τη ζωντανή και επίκαιρη φιλοσοφία πολλών δασκάλων, όπως τη βρήκα να εκφράζεται ανακατεμένη και κρυμμένη μέσα σε χιλιάδες αφηγήσεις, ανέκδοτα και αστικούς μύθους οι οποίοι μας διαβεβαιώνουν ότι δεν πορευόμαστε μόνοι στο

δρόμο, στον πόνο, στα πιστεύω, στους φόβους ή στις καλές στιγμές μας.

Ιστορίες και έννοιες που μας επαναφέρουν στις απαρχές της συλλογικής μας συνείδησης και μας θυμίζουν ότι δεν είμαστε οι μόνοι που αισθανόμαστε την ανάγκη να κάνουμε τη ζωή μας όλο και πιο ευτυχισμένη, και σίγουρα δεν είμαστε οι μόνοι που έχουμε δικαίωμα στην προσπάθεια.

Τα πάντα μπορεί να απλοποιηθούν, τα πάντα μπορεί να γίνουν πιο περίπλοκα, κι όλα μπορεί να γίνουν με την πρόθεση να ξεκαθαρίσει —ή να θολώσει και να κρυφτεί— ένα μέρος της αλήθειας.

Θέλησα να ξεκινήσω μ' αυτήν εδώ την ιστορία, αποτεινόμενος φόρο τιμής στην απόφαση όσων προσπαθούν η βοήθεια να είναι ουσιαστική κι όχι απλώς άχρηστη πληροφορία. Είναι ένας τρόπος να ευχαριστήσω εκείνους που, όπως κι εγώ, αποφασίζουν πάντα να μην περιπλέκουν την πραγματικότητα. Είναι και μια αναγνώριση προς όλους εκείνους οι οποίοι μοιράζουν απλόχερα τα λίγα ή πολλά που γνωρίζουν, με αγάπη, επαγγελματισμό, και μια διάθεση να φανούν χρήσιμοι.

Πολλά χρόνια πριν, κατά τη διάρκεια του αγώνα για την κατάκτηση του διαστήματος, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση προσπαθούσαν να πάρουν την πρωτιά στην αποστολή του ανθρώπου στη Σελήνη. Διακυβεύονταν η ματαιοδοξία, η παγκόσμια αναγνώριση, το επιστημονικό κύρος, αλλά και ο προϋπολογισμός της NASA και ο αντίστοιχος της Ρωσίας.

Το κλειδί ήταν, ασφαλώς, η τεχνολογία.

Τεχνολογία και εξέλιξη, για να προβλεφθεί κάθε λεπτο-

μέρεια, κάθε κατάσταση και κάθε πρόβλημα που —το δίχως άλλο— θα παρουσιαζόταν ή θα μπορούσε απρόσμενα να προκύψει εξαιτίας της έλλειψης βαρύτητας και των άλλων συνθηκών επιβίωσης στο διάστημα.

Το πείραμα προϋπέθετε την ολοκλήρωση δύο μεγάλων βημάτων που είναι κοινά σε κάθε επιστημονική έρευνα: πρώτον, να αποδειχθεί ότι το εγχείρημα ήταν εφικτό, και δεύτερον, να καταγραφούν τα πάντα. Δεδομένου ότι τότε η πληροφορική δεν διέθετε ακόμη μικροτσίπ, ήταν απαραίτητο οι αστροναύτες να καταγράφουν με ακρίβεια, απευθείας και γραπτώς, κάθε βίωμα, κατάσταση, πρόβλημα ή ανακάλυψη. Αυτό όμως σκόνταψε σ' ένα εμπόδιο τόσο αδιόρατο, που κανείς δεν είχε μπορέσει να προβλέψει πριν αποτολμηθεί το εγχείρημα: χωρίς βαρύτητα, το μελάνι του στιλό δεν τρέχει.

Αυτό το μικρό στοιχείο φάνηκε κρίσιμο εκείνη την εποχή. Η ομάδα που θα κατάφερνε να λύσει αυτό το πρόβλημα θα κέρδιζε, κατά τα φαινόμενα, τον αγώνα δρόμου του διαστήματος. Ποτέ πριν στην ιστορία του κόσμου η καλλιγραφία δεν είχε αποκτήσει τόση σημασία.

Η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών επένδυσε εκατομμύρια δολάρια για τη χρηματοδότηση μιας ομάδας επιστημόνων που θα μελετούσαν το θέμα. Τελικά, μετά από κάμποσους μήνες άοκνων προσπαθειών, οι εφευρέτες παρουσίασαν ένα σχέδιο με απόλυτη μυστικότητα. Ήταν ένα στιλό που διέθετε στο εσωτερικό του μια μικροαντλία η οποία ήταν ικανή να παρακάμψει την ανάγκη ύπαρξης βαρύτητας.

Μετά την πρώτη αποστολή στη Σελήνη, αυτή η μικρή εφεύρεση επέτρεψε σε μια ολόκληρη γενιά νέων να μπορεί να γράφει με ευκολία άσεμνα μηνύματα στα ταβάνια των σχολικών τάξεων και στις τουαλέτες όλου του πλανήτη.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες, πράγματι, έφτασαν πρώτες στη

Σελήνη, όχι όμως επειδή οι Ρώσοι δεν είχαν μπορέσει να λύσουν το πρόβλημα. Στη Σοβιετική Ένωση, μόλις οι ρώσοι επιστήμονες συνειδητοποίησαν τη δυσκολία που δημιουργούσε η έλλειψη βαρύτητας στη ροή του μελανιού, έδωσαν τη λύση μέσα σε λίγη ώρα... Άφησαν στην άκρη τα στιλό και τα αντι-κατέστησαν, απλώς, με μολύβια.

Χωρίς να μπερδευόμαστε και χωρίς να χάνουμε το στόχο μας, στις επόμενες σελίδες προτείνω ν' αποφασίσουμε να κάνουμε μερικά βήματα προς την ανάπτυξη και την προσωπική μας ολοκλήρωση. Κανένα από τα είκοσι βήματα που περιγράφονται δεν θα φανούν άγνωστα ή πρωτοποριακά. Αν εμφανίζονται εδώ, αυτό γίνεται, όπως πάντα, για να βάλουμε σε τάξη τα όσα ήδη γνωρίζουμε, και για να επιβεβαιώσουμε —σε κάθε κεφάλαιο— ότι δεχόμαστε να έρθουμε αντιμέτωποι με την πρόκληση να γίνουμε ξανά ο εαυτός μας.